

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
& ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ Π/ΘΜΙΑΣ
& Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
ΚΡΗΤΗΣ
(ΠΕ.Κ.Ε.Σ. ΚΡΗΤΗΣ)

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου
Φιλολόγων (ΠΕ02)
Βασίλεια Καλοκύρη

Ταχ. Δ/ση: Ρολέν 4
Ταχ. Κώδικας: 713 05 ΗΡΑΚΛΕΙΟ
Τηλ.: 2810 24 68 60
2810 24 64 00
κιν.: 697 99 30 724
E-mail: pekeskritis@sch.gr
E-mail προσωπ.: kalokyri@sch.gr
Ιστότοπος: ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
<http://users.sch.gr/sfscholiki/fi>
ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ
<http://diktvofilologonkalokyri.weebly.com/>

Ηράκλειο, 23-12-2021

Αρ. Πρωτ.: Φ.2/2799

ΠΡΟΣ:

- Διευθύνσεις και Φιλολόγους Σχολείων Δ.Ε. Ηρακλείου επιστημονικής ευθύνης της Σ.Ε.Ε. Β. Καλοκύρη (διαμέσου των Δ/σεων των Σχολείων τους)

ΚΟΙΝ:

1. ΠΔΕ Κρήτης
2. Δ/ση Δ/θμιας Εκπ/σης Ηρακλείου
3. ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Κρήτης

Θέμα: «Υλικό προς Φιλολόγους για οργάνωση “φακέλου του μαθήματος”: Ωρολόγιο Πρόγραμμα (ΩΠ), Ύλη και Οδηγίες διδασκαλίας, Αξιολόγηση μαθητών/μαθητριών στα φιλολογικά μαθήματα του Γυμνασίου, σχ. έτ. 2021-2022. Βοηθητικό Υλικό – Παραδείγματα για κριτήρια/ασκήσεις αξιολόγησης στη Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία Γυμνασίου».

Αγαπητοί και Αγαπητές Συνάδελφοι,

Προς διευκόλυνση του εκπαιδευτικού σας έργου, αποστέλλω συγκεντρωτικά ενημερωτικό υλικό με ψηφιακούς συνδέσμους ή και συνοπτικές επιστημονικές, που αφορούν στο **Ωρολόγιο Πρόγραμμα, την Ύλη και τις Οδηγίες διδασκαλίας καθώς και την Αξιολόγηση μαθητών/μαθητριών στα φιλολογικά μαθήματα του Γυμνασίου, σχ. έτ. 2021-2022.** Επίσης, περιλαμβάνεται **Βοηθητικό Υλικό – Παραδείγματα για κριτήρια/ασκήσεις αξιολόγησης στη Νεοελληνική Γλώσσα και τη Λογοτεχνία στο Γυμνάσιο.**

I. ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

- [ΦΕΚ Β 3791. ΩΠ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡ.ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΚΑΙ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΛ, ΤΟ ΣΧ. ΕΤ. 2021-22](#)

II. ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΥΛΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

- ❑ [Οδηγίες για τη διδασκαλία του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας του Γυμνασίου για το σχ. έτος 2021-22](#)
  - ❑ [ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΚΑΙ ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ Α΄, Β΄ και Γ΄ ΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2021-2022](#)
  - ❑ [Οδηγίες για τη διδασκαλία του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας του Γυμνασίου για το σχ. έτος 2021-22](#)
- Ακόμη:
- ❑ [Οδηγίες για τη διδασκαλία του μαθήματος της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής των Ημερησίων Εσπερινών Μουσικών και Καλλιτεχνικών Γυμνασίων για το σχολικό έτος 2021_ 2022](#)

III. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ/-ΤΡΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΑΝΑ ΜΑΘΗΜΑ

Η διάρκεια των γραπτών προαγωγικών και απολυτηρίων εξετάσεων είναι δίωρη για όλα τα εξεταζόμενα μαθήματα, εκτός από τα μαθήματα της **Νεοελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας και της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας**, των οποίων οι δύο αντίστοιχοι κλάδοι, Γλωσσική Διδασκαλία-Νεοελληνική Λογοτεχνία και Αρχαία Ελληνική Γλώσσα-Αρχαία Ελληνικά Κείμενα από Μετάφραση, **συνεξετάζονται σε τρίωρη εξέταση.**

(βλ. άρθρο 4, παράγρ.4. στο: [ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ: ΦΕΚ 111 Α΄/12-6-20, ΚΕΦ. Α΄, άρθρο 4 και ΚΕΦ. Ε΄, άρθρο 61 παράγραφος 2](#))

I. ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Αξιολόγηση μαθητών/-τριών

Για την αξιολόγηση ισχύουν όσα ορίζονται στο: [Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών \(ΔΕΠΠΣ\) για το Γυμνάσιο \(ΦΕΚ 303 Β/2003\)](#) (σελ. 3743-3744).

Σύμφωνα με τις [Οδηγίες για τη διδασκαλία του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας του Γυμνασίου για το σχ. έτος 2021-22](#) (σελ.7κ.ε.):

«Αξίζει να τονισθεί εδώ η σημασία της **αρχικής ή διαγνωστικής αξιολόγησης** όχι μόνο στην αρχή της χρονιάς, αλλά και **στην αρχή κάθε μαθησιακής διαδικασίας** (π.χ. στην αρχή κάθε ενότητας ή και υποενότητας) με σκοπό τη διερεύνηση του βαθμού επικοινωνιακής ετοιμότητας των μαθητών/τριών σε συνάρτηση με το επίπεδο των γνώσεων τους για τη γλώσσα. Με βάση τις συγκεκριμένες και διαγνωσμένες ανάγκες των μαθητών και των μαθητριών στην προσπάθειά τους να κατανοήσουν το κείμενο και να αρθρώσουν λόγο γραπτό και προφορικό, οι εκπαιδευτικοί

μπορούν να χαράξουν διαδρομές στην προσπέλαση των στόχων της γλωσσικής διδασκαλίας και να επιχειρήσουν δραστηριότητες διαφοροποιημένης διδασκαλίας της Νέας Ελληνικής Γλώσσας. Τέλος, διευκρινίζεται ότι στη διαδικασία διαγνωστικής αξιολόγησης συμπεριλαμβάνονται οι (ημι)δομημένες συζητήσεις, ο καταγιτισμός ιδεών, οι νοητικοί χάρτες κ.λπ.

Ως προς τη διαμορφωτική ή σταδιακή αξιολόγηση προτείνεται, εκτός των όσων προβλέπονται στο ΔΕΠΠΣ, η διαδικασία της γραπτής δοκιμασίας στην τάξη, στο τέλος κάθε ενότητας ή μεγάλης υποενότητας, με βάση ένα κριτήριο αξιολόγησης που θα περιλαμβάνει δραστηριότητες κατανόησης κειμένου και δραστηριότητες παραγωγής λόγου. Όσον αφορά τον ελάχιστο αριθμό γραπτών διαδικασιών στην τάξη στη διάρκεια του σχολικού έτους, γίνεται αναφορά στις «Οδηγίες ανά τάξη». Γενικά, για τον αναστοχασμό προτείνεται σε κάθε διδακτική ενότητα η εξής διαδικασία: α) στην αρχή οι μαθητές και οι μαθήτριες να διερευνούν τι ξέρουν για τα θέματα και τους στόχους της συγκεκριμένης ενότητας, β) στη συνέχεια να εντοπίζουν τι θέλουν να μάθουν και τι απαιτείται να μάθουν και γ) στο τέλος, να συνειδητοποιούν τι έμαθαν.»

Ως προς την τελική αξιολόγηση βλ. [τα είδη θεμάτων και τη μοριοδότησή τους στο «Άρθρο 16. Ανακεφαλαιωτική εξέταση στο μάθημα της “Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας”» του ΦΕΚ 211/11-11-16. ΠΔ 126. Περί σχολικού και διδακτικού έτους και της αξιολόγησης των μαθητών του Γυμνασίου](#) .

Επίσης, ισχύουν οι τροποποιήσεις που έγιναν από τον ν. 4692/2020 (ΦΕΚ Α 111/12.6.2020): βλ.: [ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ: ΦΕΚ 111 Α’/12-6-20, ΚΕΦ. Α’, άρθρο 4 και ΚΕΦ. Ε’, άρθρο 61 παράγραφος 2](#)

Συνοπτικά: οι τροποποιήσεις με το άρθρο 4 του Κεφ. Α’ αφορούν σε¹

- ✓ **Ομάδες Μαθημάτων** που εξετάζονται γραπτώς ή όχι,
- ✓ σε **ωριαίες γραπτές δοκιμασίες** κατά τη διάρκεια των τετραμήνων ή στο **β’ εξάμηνο**, αντί γραπτής δοκιμασίας, **ανάθεση μίας συνθετικής δημιουργικής εργασίας μικρής έκτασης**,
- ✓ διάρκεια εξεταστικής περιόδου **από 1-15 Ιουνίου**,
- ✓ **τρίωρη γραπτή συνεξέταση** (των κλάδων) Νέας Ελλ. Γλώσσας και Λογοτεχνίας καθώς και Αρχαίας Ελλ. Γλώσσας και Αρχαία Ελλην. Κείμενα από Μετάφραση, στις προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις. Βλ. ό.π. στο άρθρο 4, παράγρ. 4: «*Οι δύο κλάδοι της Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας (Γλωσσική Διδασκαλία και Νεοελληνική Λογοτεχνία) εξετάζονται την ίδια μέρα και η συνολική διάρκεια της εξέτασης είναι τρεις ώρες. Τα θέματα δίνονται και οι απαντήσεις αναπτύσσονται σε ξεχωριστό φύλλο για καθέναν από τους δύο κλάδους και αποδίδεται διακριτός βαθμός για καθέναν από αυτούς.*»
- ✓ **δίωρη** διάρκεια εξέτασης της **Ιστορίας** (ως μάθημα της Ομάδας Α).

Επίσης, βλ. τις τροποποιήσεις στο: [ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ: ΦΕΚ 111 Α’/12-6-20, ΚΕΦ. Ε’, άρθρο 61 παράγραφος 2](#), που συνοπτικά αφορούν σε μέσο όρο βαθμού προαγωγής ή απόλυσης, αναγραφή διαγωγής στο αποδεικτικό απόλυσης κ.ά. μεταβατικές διατάξεις.

¹ Για πλήρη ενημέρωση και εφαρμογή βλ. [ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ: ΦΕΚ 111 Α’/12-6-20, ΚΕΦ. Α’, άρθρο 4 παράγρ. 4](#)

Βοηθητικό Υλικό – Παραδείγματα για αξιολόγηση στη ΝΕΓ-ΛΟΓ στο ΓΥΜΝΑΣΙΟ

1. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΙΕΠ (ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2016): ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ (με ενδεικτικές απαντήσεις)
 Βλ. [Πρώτηση από Σχ. Σ. Β. Καλοκύρη. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΙΕΠ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΝΕΟΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ](#)
2. Β. Καλοκύρη. [Ζητούμενα εξέτασης και παραδείγματα στο μάθημα της Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στο Γυμνάσιο, σύμφωνα με το ισχύον ΠΔ 126/ΦΕΚ211 Α/11-11-2016](#)

II. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Αξιολόγηση

Οι δύο κλάδοι της **Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας** (Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, Αρχαία Ελληνικά Κείμενα από Μετάφραση) εξετάζονται την ίδια μέρα και η συνολική διάρκεια της εξέτασης είναι τρεις ώρες. Τα θέματα δίνονται και οι απαντήσεις αναπτύσσονται σε ξεχωριστό φύλλο για καθέναν από τους δύο κλάδους, και αποδίδεται διακριτός βαθμός για καθέναν από αυτούς².

Ως προς την τελική αξιολόγηση ισχύει το [ΦΕΚ 3029 Β' 21-7-20. Τρόπος διεξαγωγής και περιεχόμενο της τρίωρης εξέτασης του μαθήματος της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στο Γυμνάσιο, τρόπος διατύπωσης των θεμάτων και τρόπος βαθμολόγησης των δοκιμίων](#)

III. ΙΣΤΟΡΙΑ

Σύμφωνα με τις Οδηγίες του ΙΕΠ-ΥΠΑΙΘ (2021-2022), η διδασκαλία των διδακτικών ενοτήτων προτείνεται να γίνει με δύο τρόπους: α) «**αναλυτική με έμφαση στα ακόλουθα σημεία**» και β) «**συνοπτική παρουσίαση**». (βλ. αναλυτικά τις προαναφερόμενες Οδηγίες!) Βλ. [ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ ΚΑΙ ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ Α', Β' και Γ' ΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2021-2022](#)

Ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος της Ιστορίας στο Γυμνάσιο (ΦΕΚ 261 Α/27-11-2000):

Δίνονται δύο ομάδες ερωτήσεων Α και Β. Η ομάδα Α περιλαμβάνει πέντε ερωτήσεις από τις οποίες οι μαθητές/τριες επιλέγουν τις τρεις. Η ομάδα Β περιλαμβάνει τέσσερις ερωτήσεις από τις οποίες οι μαθητές/τριες

² βλ.: [ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΑΘΗΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ: ΦΕΚ 111 Α' /12-6-20, ΚΕΦ. Α', άρθρο 4 παράγρ. 4](#)

επιλέγουν τις δύο. Οι ερωτήσεις μπορούν να αναλύονται σε δύο ισοδύναμα υποερωτήματα.

Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τέσσερις (4) μονάδες (4 X 5=20).

Η Ομάδα Α περιλαμβάνει ερωτήσεις που ελέγχουν τη γνώση και την κατανόηση της ιστορικής ύλης που διδάχθηκαν οι μαθητές/τριες (εξήγηση ιστορικών όρων και εννοιών, περιγραφή ή ταξινόμηση ιστορικών γεγονότων, φαινομένων ή περιόδων, κατανόηση ή συνοπτική απόδοση του περιεχομένου μιας γραπτής ή εικαστικής ιστορικής πηγής, κατανόηση και περιγραφή των σχέσεων που υφίστανται ανάμεσα σε διαφορετικά ιστορικά γεγονότα, φαινόμενα κ.λ.π.).

Η Ομάδα Β περιλαμβάνει ερωτήσεις που ελέγχουν την ικανότητα των μαθητών/τριών να αναλύουν στοιχεία και σχέσεις, να αξιολογούν τη δράση προσώπων ή ομάδων με βάση συγκεκριμένο κριτήριο, να συνθέτουν ιστορικά δεδομένα.

Στη Γ` τάξη Γυμνασίου μπορεί να τίθεται και ερώτηση που αναφέρεται στη διάκριση ανάμεσα στην αντικειμενική ιστορική πληροφορία και στην υποκειμενική γνώμη που εκτίθεται σε μια ιστορική πηγή κ.λ.π.

Και στις δύο ομάδες ερωτήσεων μπορεί να δίνεται στους/στις μαθητές/τριες φωτοτυπημένο ιστορικό υλικό προς επεξεργασία. Το υλικό αυτό δεν είναι υποχρεωτικό να προέρχεται αποκλειστικά από το σχολικό τους βιβλίο.

Στη διάθεσή σας για διευκρινίσεις και κάθε δυνατή υποστήριξη στο έργο σας.

Με εκτίμηση και συναδελφικούς χαιρετισμούς,

Βασιλεία (Λιάνα) Καλοκύρη
Συντονίστρια Εκπαιδευτικού έργου
ΠΕ02 Φιλολόγων Ηρακλείου

Ακριβές αντίγραφο από το πρωτότυπο που τηρείται στη Γραμματεία του Π.Ε.Κ.Ε.Σ Κρήτης

Εσωτερική διανομή: 1.Οργανωτική Συντονίστρια Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Κρήτης